

PRIMORSKI DNEVNIK

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE ZA SLOVENSKO PRIMORJE

Leto 2. številka 214 - Cena 3.- lire

TRST, sobota 9. februarja, 1946

Uredništvo in uprava, Piazza Goldoni št. 1-I.
Tel. št. 93806, 93807, 93808. Rokopisni listi ne vračajo

V najusodnejših dneh slovenskega naroda je bila Prešerenova prerokba beseda vodilo; krepla je voljo in vero v zmago nad okupatorji. V težkih dneh osvobodilne vojne so bile Prešerenove besede vodnih v borbi za narodno svobodo, za politične, gospodarske in socialne pravice.

PREŠEREN - NAŠ VODNIK

Zdravljica

Prijatelj! odradile,
so trte vince nam sladko,
ki nam oživlja žile,
srce razjamsi in oko,
ki vtopi
vse skrbi,
v potrtih prsih up budil!

Komaj najprej veselo
zdravljico, bratje! čmo zopet!
Bog nam delo, delo,
Bog živi ves slovenski svet,
brate vse,
kar nas je
sinov sloveče matere!

V sovražnike z oblakov
odú naj našega trešči grom;
prost, ko je bil očakov,
naprej naj bo Slovencev dom,
naj zadržé
njih roké
si sponé, ki jim je težé!

Edinost, sreča, sprava
k nam naj nazaj se vrnejo;
otrok, kar ima Slava,
vsi naj si v roke sejejo,
da oblast
in z njo last,
ko pred, spet naša bosta last!

Bog živi vas Slovenke,
prelepe, lahke ročice;
ni take je mladenke,
ko naše je krvi dekle;
naj sinov
zarod nov
iz vas bo strah sovražnikov!

Mladenčič! zdaj se pije
zdravljica vaša, vi naš up;
ljubezni domačije
noben naj vam ne usmrti strup;
ker zdaj vas
kakor nas
jo srčno brani! kličé čas!

Živé naj vsi naródi,
ki hrepene dočakat' dan,
ko, koder sonce hodi,
prepir iz svéta bo pregnan,
ko rojale
prost bo vsak,
ne vrag, le sosed bo mejak!

Na zadnje še, prijatelj,
kozarce zase vzdignimo,
ki smo zato se zbrat'li,
ki dobro v srcu mislimo;
naj živí
dó kaj dni
vsak, kar nas dobrih je ljudi!

Prešeren v partizanskem tisku

V čas osvobodilne vojne so padli trile pomembni jubileji naše kulturne zgodovine, tri stoletnice: stoletnica Jurčičevega in Gregorčičevega rojstva, in stoletnica Prešerenovega zdraviljskega.

O Prešerenu je naš osvobodilni tisk pisal že od vsega začetka. 29. novembra 1941 je «Slovenski poročalec» pisal: «Prešeren je slovenski narodni proslavljal obletnice Prešerenovega rojstva v tako usodnem razdobju, kakor letos. In še nikoli nam ni osemtrina Prešerenova pesem govorela tako iz srca. Slovenski narod črpa svoj program iz besed, iz svojega narodnega in ljudskega trpljenja, ki ga je svobodno dogajanje do kraja izoblikovalo, ki ga je pa duhovito zajel je Prešerenov genij, genij pristažnega slovenskega duha.

Prešeren je posvečen tudi znamenitu Zupaničevemu pesnitvu «Tja bomo našli pot». To je postal Zupaničev partizanov pot pevodničarica dr. Anton Penak.

Fovod za Prešerenovo počastitve pa sta dala predvsem dva dogodika: stoletnica «Zdravljice» in odlok predsedstva SNOS-a o proglasitvi Prešerenovega dne za kulturni praznik slovenskega naroda. Od tej prilike je partizanska tiskovna «Trilica» na Gorenjskem izdala izredno in opremljeno izdajo «Zdravljice» v večbarvnem tisku. Ta knjiga velja za najlepši partizanski tisk.

«Trilica» odmeva, glasilo 31. divizije, ki se je borila tudi na Primorskem, so posvetili ob koncu 1944. leta številko stoletnici Prešerenovega «Zdravljice», enako tudi tiskovna «Poreznica» na Primorskem. V partizanski «Prešerenovi» včas je ameno tako reči, pa pomeni leto 1945, ko je bil z odlokom predsedstva SNOS-a proglasen dan Prešerenove smrti za kulturni praznik. Poleg številnih članov v partizanski liti je ob tej priložnosti nastal tudi iluzorni Priznanje Mibelida, ki je po mnenju prof. F. Kladarja najvernejša upodobitev Prešerenovega življenja. Z oznako «Na praznik 1945» je izšla tudi brošura «Prešeren - glasnik naše borbe in naše svobode».

Živé naj vsi naródi, ki hrepene dočakat' dan,
ko, koder sonce hodi, prepir iz svéta bo pregnan!

Julija - hčerka ujetogega ljudstva

nov genij toliko izkristaliziral. Čop je bil zelo razgledan in tedajni svetovni literaturi in je sam prepovedoval mnogo sveta. Sam je malo pisal, a njegova zaslug je bila prav v tem, da je vodil mladega Prešerna po pravi poti. Zato bomo razumeli silno Prešerenovo bolečino, ko so valovi Save uničili Boljence velikega učenjaka. Ko so pripeljali njegovo truplo v Ljubljano, se je vrnil Prešeren na kolena prednj, ga objel in strahno zajokal. Potem je smrt ugrabila Smoleta, drugoga pogumnega mornarja, in Prešeren je ostal na svoji darbi sam, prav tedaj, ko so začeli dvofati na oceanu viharji, v času, ko bi bila vsaka krepka roka toliko potrebna.

Prešerenovo življenje je bilo polno gorja in notranje bolečine. Ni bila samo velika samotnost, v kateri se je nahajal, vrok za njegovo gorje. Navelj je bil, ideal, Primorcu Julijo. Vanjo je iz sebe proficiral vse svoje lepote, vse svoje lepe misli in doživlja, pa je zmotno menil potem, da je vse isto lepo in živo bistvo njene duševnosti. Umetnina se je porajala za umetnino, druga je prekalala druga po lepoti, poine gorja in samodopovedi so te umetnine, toda njegova Beatrice, ki se je pred Divino comedo dvignila v nebo in ostala tako prečist lik, njegova Julija ni razumela njega, ki jo je rešil za dolga stoletja poizabljen in ji je danes zavidajo slovenska dekleta. Tedaj Julija se je sponjalo in, da bodo te pesmi postale znane po vseh delcih mad Trstom, Prago, Beogradom in Moskvo. Meškansko dekletu Ljubljane se je erdilo na Prešerna in se poročilo s plemičem nemškega imena. Mi pa ne obudujemo sise realne Julije, mi obudujemo isto Julijo, ki je zrasla v Prešerenovi duhi kot čarobna, ubavotiv lepa roža, ki nikoli ne more udativiti, kajti njene koževine so se razarale prav v srcu velikega pesnika. Korenine so razjedale to sroci, ki je polagoma onemoglo in umrlo, a roka je ostala večno živa. Prav ob njej se je Prešeren zavedal strahne osamelosti, v kateri je živel narod, iste strahne osamelosti, sebi ni mogel pomagati je hotel ljudstvu, kajti isto Julijo, ki se ni zavedala same sebe, je smatral za hčerko svojega ljudstva.

Ko je pripeljal lastni doletini, je pripeval usodi naroda, in ko je skušal tolažiti lastno bolečino, je tolažil bolečino naroda, dvignil je desnico in vsem navkljub drzno pokazal narodu pravo pot. V to pot je trdno verjel in to svojo vero trdno izpovedal. Bil je človek trdnega, realnega pogleda. Zato ni večje občudovan, megljenim panoslovom. Verjel je v novo slovečstvo bodočnosti, ko bo prepir pognan s sveta, ko si bodo narodi ne kot vrati, ampak kot sosedje med seboj.

Zato Prešeren ni samo naš, ampak je last vsega bodočega slovečstva ko bo to našlo pravo pot.

MAGAJNA BOGOMIR

Pred letom dni sem pristojeval prvi proslavi narodnega praznika, ki ga je proglasil SNOS v čast Prešerna. — 14. brigada je bila potrojena na snegu v velikem kvadratu tam pri Petrovi vasi. Slavili smo Prešerna. Govoril je partizan, kmetički fant, pel je zbor partizanov, delavskih in kmetičkih fantov, deklarirali so partizani. Istočasno so drvela visoko nad našim strojem ogromna krčela bombardov. Izza Roga se je šikalo bobnenje bomb, tam izza Kolpe posamezni udarci topov. Proslava je trajala poludruro in je vse navzoče izredno prevzela. Vsi smo čutili, da se hitro bližajo dnevi, o katerih je toliko sanjal Prešeren, dnevi, ko bo narod ena svoji zemlji-svoj gospod.

Videl je val novega časa

Mene je prevzela proslava le posebej, prav zato, ker so bili vsi od delujoči sami prepirati ljudje. Začutil sem, da se je narod leče tedaj povsem zavedel, kaj mu Prešeren pomeni. Da, poznal ga je narod tudi poprej in marsikatera Prešerenova pesem je že davno ponarodila, toda vsa silnost njegovega genija se mu je razodela leče sedaj, ko so se urednicile njegove prerokbe. Silnost njegovega genija je bila tudi v tem, da je znal gledati daleč, daleč naprej, da je sam našel čisto pravo pot taktiki, ko je ni našel pri nas skrajni nide in da je sklepal in razval prav, ko je njegova okoliščina Blesočica in Koseskega menila, da ne ravna prav, da ravna prav to oni s svojim onemoglim kompromisarskim početom. Prešeren je razumel, oni niso razumeli, razgibanost in dinamično časa, Prešeren je videl z svoje široke perspektive silni val novega časa, ki je drvel po Evropi in so ga skušali vsespodaj zajeti. Prešeren je vedel, kje bi morala biti prava pot inteligence, če bi hotela uspešno organizirati in voditi narod, pa ga niso poslušali — tako je bila inteligenca zase, narod zase je večjemu enjenzstvu nasproti in ne prva ne drugi se nista znašla v revolucionarnem letu 1918, ko se je veliki peveo se bližal svoji velični smrti.

Le truma mladih študentov se zaslišita tedaj veličino Prešerenovega duha, večna večina pa je stala v Koseskega daleč, daleč nad njegova pesnika tudi v umetniškem očaru. Sele Stritar je razbil lažno umetniško slovo Koseskega in pokazal pravo veličino Prešerna, a v političnem smislu sta koseskijem in blesočicijem v eni ali drugi obliki vladala vse do velike narodove ustaje, ki ste jo doživeli, ko je Osvobodilna fronta, pa čeprav je bilo to še mnogim neljubo, pokazala edino pravo, čeprav teško pot, po kateri mora narod, če si hoče priboriti politično in svobodno mesto med drugimi narodi. Le posamezniki, najbolj pa Levstik in Cankar, so se prej to pot spoznali v bolj ali manj pravi obliki. Pred Prešerenom jo je zaslužil Vodnik in Čop. Smole in nekaj drugih pogumnih mornarjev. Ljubljano je bila proglašena na čnu. Nemurstvo je cladalo v njej. Inteligenca je govorila v espodobnih družbi nemiko, slovečnica je veljala za

barbarska jezika sluškinja. Mnogi, ki so se temu upirali, so zopet zajadrili na napetno pot in skušali ustvariti nek skupni jugoslovanski jezik, izvirno, da bi bila potem borba z nemitovno lažjo, in s tem postavili in nevarnost vse samobitne in samosvoje dobrine. Ki jih je v tolikem bogastvu je skrival narod v sebi. Prešeren se je tej misli upri in je spoznal isto, kar je toliko let pozneje pokazal napredno članstvo kot edino pravino, to je, da treba skrbno čuvati in gojiti vse samobitne, pozitivne vrednote vsakega naroda, tudi najmanjšega naroda, kajti le na ta način je mogoče narodovo Boljence dvigniti do nesluhtnih višin. Prešeren je pokazal vso sposobnost domačega jezika, s katerim je mogoče ustvarjati najpopolnejšo umetnino vseh oblik: sonete, romane, gase, vesele, v kateri so menili, da so oblike last le kulturno razgibanosti jezikov, n. p. francosčine in italijansčine, da pa uboga slovečnica tega nikakor ne zmora. Prešeren je ustvaril toliko umetnine, da jih je bilo mogoče postaviti v vrsto najlepših umetnin tudi velikih narodov. Kako silna moč je v njih, je videti v tem, da niso danes, sto let pozneje, prav nič izgubile na svoji umetniški moči, da so prav tako čiste kot tisti dan, ko so se rodile, da prav tako silno, kot takrat, grablje v sroci in da je naš estetski čut ves prežet z njihovo lepoto. Tudi danes ni mogoče najti le eno slabotno kritiko med njegovimi pesniki. Malo je pesnikov pretekega stoletja, o katerih bi bilo mogoče tritati kaj takega.

Provo gotovo je Čop, mož, velike usločnosti, Prešerenov prijatelj, dosti pripomogel, da se je Prešeren

Zadnji argument reakcije Kvaren vpliv zasedbe Indonezije

Vprašanje državne pripadnosti Julijske krajine se bliža svojemu usodnemu zaključku. K rešitvi tega vprašanja, ki kateri je naše ljudstvo prispevalo vse, kar je imelo najboljšega, najdragocenejšega in najplemenitejšega, je italijanska reakcionarna klika prispevala le pogretno ostanke klavneve italijanskega imperializma. Ker jim primanjkuje oziroma nedostaja stvarnih argumentov, ki bi jih mogla črpati iz te zemlje, se v svojem obupu oprijemlje najbolj zastarelih trikov diplomatske igre.

Lokalni reakcionarni tisk ne zamudi nobene prilike, kjer bi lahko izlival svoje sovraštvo narodu, ki so tudi italijanskemu narodu s svojo borbo pokazali kaj k napredku in svobodi. Kazno je, da jim tega ne bo nikoli odpuščila. Vsa ta njena kampanja pa je na drugi strani znak njene nemoči, dobro se zaveda, da je njeno delo mlačna prazna slama.

Zato mora seči po drugih argumentih, zadnjem argumentu: po načrtih organizaciji incidentov.

Po verodostojnih informacijah pošilja italijanska reakcija iz Italije v Julijsko krajino, posebno pa v Trst oborožene skupine z namero, da bi mogla vprizarjati oborožene provokacije ob priliki prihoda zavezniške komisije, ki mora na terenu zbrati podatke o jugoslovansko-italijanski etnični meji. V zvezi s temi skupinami se organizira tudi kalna reakcija. Za prihod komisije ima v Trstu na razpolago četnike, ustaše, reakcionarne poljske vojsake, istrske fašistične begunce od Trsta do Vidma in dalje, ki so pripravljene povzročati incidente po naročilu, po možnosti tudi v coni B.

Namen je prozoren. Reakcija se nahaja v slepi ulici, brez stvarnih argumentov. Treba je najti način, da se onemogoči našemu ljudstvu miren in dostojen izraz njegove volje in prepričati svet, da je rešitev našega vprašanja mogoča le s tujo intervencijo. V Italiji je reakcija v svoje namene našla izhod: oborožene monarhofašistične tolpe in reakcionarna poljska vojska, ki sodelujejo v napadku na italijanske napredne organizacije. Ista preizkušnja sistem je treba sedaj razširiti tudi na področje Julijske krajine, kjer ji je ljudska volja prekrizala račune. Zanimivo je, da imajo pri tem poizkusu svoje prste vmes tudi nekateri reakcionarni ministri sedanje italijanske vlade.

Vsi resnični demokrati bi morali končno spoznati, kam vodijo vsa ta dejstva. Pred nami je resna nevarnost povratka fašizmu. Vsem antifašistom Julijske krajine in Italije nalaga položaj dolžnost, da se strnejo v skupno borbo proti reakcionarnim provokatorjem, ker vsa nameravana akcija ni naperjena le proti Julijski krajini in Trstu, temveč v prvi vrsti proti Italiji sami.

Nujno je, pristopiti nemudoma k razorožitvi vseh oboroženih reakcionarnih formacij, še prav posebno poljske vojske, ki je v Italiji. Poljska vojska je znana po svojem protivojskem nastrojenju, in predstavljala stalno nevarnost za mir v Evropi in na svetu. To dejstvo je jasno tudi delu angleških laburistov, ki so zahtevali razorožitve te reakcionarne vojske.

Razorožitve te vojske je prvi neobhodni pogoj za napredek italijanske demokracije.

Drugič: izročiti je treba vse vojne zločince, ki so v Italiji in Julijski krajini našli svoje najprimernejše zavetišče; izročiti jih je treba državam, kjer ljudstvo pozna njihovo zločinsko preteklost.

Tretjič: pristopiti je treba k temeljitemu in doslednemu čiščenju vseh ostankov fašizma, ne glede na 8. september.

kih, vendar ne pozabljajte svojih osvoboditeljev. Pogledi italijanskih demokratov Trsta, kakor tudi pogledi Slovencev v zaledju odločno usmerjeni proti Jugoslovaji, to je proti, napredku in prepovedu.

«Front National» zaključuje: «Pripravi smo, da bodo Zdrženi narodi v kratkem posredovali osmovalje sedme federativne republike Jugoslovaje. S tem bi Zdrženi narodi prispevali k utrditvi svetovnega mira».

London, 8. Tass. — Na zasedanju Varnostnega sveta, ki je razpravljalo o ukrajinski notni glede položaja v Indoneziji, je ukrajinski delegat Manuilski obrazložil stališče svoje vlade.

Ponovil je, da po mnenju njegove vlade položaj v Indoneziji predstavlja nevarnost za svetovni mir in nato nadaljeval:

Agencija Reuter je poročala, da se japonski oddelki, tanki in artilerija udeležujejo ob strani indijskih čet boja proti indijanskemu prebivalstvu. To poročilo je povzeto po uradnem vojnem poročilu, ki ga je objavilo britansko poveljstvo v Bataviji. Dne 3. decembra so poročali, da je prišlo do spopadov med indonezijsko policijo in japonskimi enotami v osrednjem delu otoka; Japonci so imeli nalog podpirati holandske kolonialne čete v njihovem prodiranju proti pristanišču Duocq.

Vojaske operacije so po obsegu vsak dan rasle. Tako je pisal list «Daily Telegraph» dne 11. decembra 1945: «Danes so letala britanskega kraljeviškega letalstva za repressaljo izvršila enega izmed najtežjih napadov, kar jih pozna Java. Najprej so napadla letala «Mosquitos»; porušeni je bilo 11 hiš in kolib v neki vasi. Letala «Thunderbolts» so vrzla 260 kg bombe v okoliškem področju in izvršila nato 5 napadov, da bi dokončala razdejavanje vasi s svojimi topovi. Bombniki «Mosquitos» so uničili važen del te vasi».

Tako je poročilo z dne 11. decembra. Dne 23. decembra je list «Observer» pisal: «Včeraj je prišlo do srditega boja v sektorju severno od Banvianga, kjer so se britanske čete poskuševale artilerijo, letala «Mosquitos» in «Thunderbolts», ki so metala bombe po 250 kg. Poročajo, da so te vojaske operacije povzročile veliko škodo».

Radio New York je 20. novembra zagotavljalo, da znaša dnevno število ubitih Indonezičev 30 do 40 tisoč.

Po porazu Japonske in zaključku vojne je nastal v Indoneziji položaj, ki ga je list «Times» že dne 2. decembra 1945, označil kot «skrajno vojno» (dobešno), ki se pa dejansko prav nič ne razločuje od vojne. Samo ob sebi umevno je, da so ti dogodki morali vzbuditi pozornost vseh javnih krogov ne le onstran Oceana, temveč tudi v Evropi sami in v Angliji.

Dejstvo je, da so Angleži, potem ko so dobili voljo, Japoncem dovolili — in to nekaj tednov po sovrážnikovi kapitulaciji — ne le c-

hraniti njihov nekdanji vzvišen položaj, temveč celo terorizirati krajno prebivalstvo s pomočjo tankov in oklopnih avtomobilov in prevzeti vlogo braniteljev in čuvarjev javnega reda na račun britanskih zmagovalcev.

Ker se je ustvaril tak položaj, je nadaljeval Manuilski, se je v številnih deželah pričelo opaziti gibanje, naperjeno proti takemu stanju. Tako se je na primer, po informacijah ameriškega radia, vršila oktobra 1945. v Sidney-u v Avstraliji, organizirana manifestacija v znak protesta proti stališču britanskih čet glede na prebivalstvo Indonezije in za obrambo osnovnih človeških pravic. Major Stassen, ena izmed najvidnejših osebnosti v ZDA, ki se je udeležil konferenc v San Franciscu kot delegat ZDA, je objavil v listu «New York Times» z dne 11. decembra 1945. članek, v katerem pravi, da dogodki v Indoneziji vzmirljavo in razburjajo svetovno in britansko javno mnenje zaradi delovanja britanskih, zlasti pa japonskih čet, proti narodnemu gibanju v Indoneziji. Tako je na primer poslanec Soren-

son na zasedanju britanske spodnje zbornice z dne 17. oktobra dejal, da se več članov britanskega parlamenta čuti vznemirjene apričo dejstva, da sodelujemo z Japonci pri uporabi sile proti indonezijskemu prebivalstvu. Na seji 11. decembra so intervirali tudi poslanec Dreiberger in drugi.

Manuilski je dejal, da ne bi smeli dovoliti britanskim četam operirati proti narodnemu gibanju indonezijskega ljudstva in uporabljati v ta namen japonskih čet. Ukrajinska delegacija noče vztrajati na umiku britanskih čet iz Indonezije. Zdi se ji pa nedopustno, da britanske čete zahtevajo indonezijsko ljudsko gibanje. Izraza svojo vznemirjenost vpričo dejstva, da britanske oblasti dovoljujejo, da se japonske oborožene sile udeležujejo teh operacij.

Ukrajinski delegaciji se zdi potrebno, opozoriti Varnostni svet na položaj v Indoneziji in ga zaprositi, naj potrebno ukrepa, da se ta položaj konča. Ukrajinska delegacija je mnenja, da bi bilo najprimernejše ustanoviti posebno komisijo, ki naj bi prekalala položaj na mestu in vzpostavila mir».

Češkoslovaška delegacija opozarja na obnovo prometnega omrežja

London, 8. Ass. Press. — Ena izmed najnujnejših nalog, ki stoji pred gospodarskim in socialnim svetom ZN, je obnova evropskega transportnega omrežja, od česar je odvisna vsa politivite evropske trgovine. Tako je izjavil sinodi predstavnik češkoslovaške delegacije na zasedanju sveta.

«Češkoslovaška je v središču celine, je v vizišču tega omrežja», je dejal. «Eden izmed glavnih namenov, za katerim bi morali iti nemurni napori ZN, je popravilo strahotnega razdiranja, ki ga je povzročilo nemško zatiranje v Evropi in vzpostavitev takih pogojev gospodarskega življenja, kot bi bili potrebni za nov prosper narodov».

Spomenko, ki jo je predlagala češkoslovaška delegacija svetu pravi: «Sedaj, ko je gospodarski socialni svet prišel s svojim delovanjem, je češkoslovaška vlada prepričana, da je treba temeljito razpravljati o ogromnih prevoznih težavah v srednji Evropi».

Memorandum povzema potrebe češkoslovaške republike in sledetih šestih točkah:

- 1) Vsa prevozna sredstva in vozila češkoslovaškega tavora je treba vrniti Češkoslovaški.
- 2) Vse uporabne prometne zveze preko zasedenih ozemelj, kakor tudi tiste, ki gredo akoni druge sosednje države, je treba prepustiti za prevoz blaga iz Češkoslovaške in v Češkoslovaško.
- 3) Češkoslovaški je treba dovoliti uporabo vseh morskih pristanišč, ki so potrebna za njen izvoz in uvoz.
- 4) Češkoslovaški je treba omogočiti prevoz na vseh vodnih potih, ki jo vežejo ali približujejo morju.
- 5) Češkoslovaški plovni park je treba razširiti s povrnitvijo njenih lastnih ladij in z dodelitvijo ladij na račun reparacij.
- 6) Češkoslovaški je treba omogočiti vzpostavitev mednarodnih avtobilskih zvez s dovoljenjem za prelet vojaških zasedbenih področij.

Češkoslovaški predstavnik je dejal, da so prvotne težave dovolile prevoz samo 50% tako nujno potrebnih UNRRA-lijah dobav za Češkoslovaško.

HITLER KO NAPADU NA SZ:

...imam pravico uničiti na milijone ljudi nižje rase

Sovjetska obtožnica v Nürnbergu

Nürnberg, 8. VZN. — Pičel mesec po vdoru v Sovjetsko zvezo je Hitler izjavil: «Če lahko pošljem čed nemškega naroda v vojni pekel, ne da bi občutili boli na dragoceno prelitto nemško kri, imam brez nadaljnje pravice, uničiti na milijone ljudi nižje rase, ki se množijo kot muhe».

Te Hitlerjeve besede je danes citiral glavni sovjetski tožitelj, general Roman Andrejevič Rudenko ob pričetku svojega govora proti 21 največjim vojnim zločincem.

V svojem ostrem govoru proti nemškemu terorizmu je Rudenko v nabito polni dvorani izjavil, da je končno priznanih mnogo umorov, mučenj in zločinskih ravnanj z vojnimi ujetniki.

Ujetnike so mučili z žarečim železom, iztirjali jim oči in rezali ude. Med drugimi grozodejstvi so zločinca ujetnike s posebnimi sotozvoznimi znaki.

Nek nemški ukaz se je glasil takole: «Napeto kožo je treba zarezati z žarečo palčico, namočeno v tušo».

Rudenko je navedel izjavo maršala Reichenaua, ki je dejal: «Na vzhodu ni važen noben zgodovinski ali umetniški zaklad».

Tako so Nemci uničili vse rokopiše, knjige in slike v «Jasnejši poljani», ki so bile last Tolstaja, ter so celo ostrunili njegov grob.

«Za nemško ofenzivo proti Moskvi so naleteli ustanovili moskovsko posebno poveljstvo, ki je, kot menijo, imela nalogo, izvršiti množične pokolje mestnega prebivalstva».

Narajajoča moč sindikalnega gibanja

Dunaj, 8. Tass. Januarska številka revije «Oesterreichische Rundschau», ki je pravkar izšla, prinaša članek Leona Joubaux o vlogi mednarodnega sindikalnega gibanja pri vzpostavitvi mira.

Joubaux piše, da je v primeri z letom 1919, mod strokovnih zvez silno narasla: V letu 1919 je bilo v strokovnih zvezah organiziranih 23 do 25 milijonov oseb, sedaj pa 65 milijonov.

Zakaj, se sprašuje pisatelj, vlade ZN dostaj se niso silšale glasno evropejske sindikalne federacije. Miru, ki ga delavci vseh dežel iz vsega srca pričakujejo in terja, ni mogoče uspešno doseči brez sodelovanja te federacije. Kdo bi si upal zatrdjati, da svetovna federacija strokovnih zvez nima zakonite pravice do izražanja svoje volje?

Protest jugoslovanske vojaške misije

Frankfurt, 8. BBC — Jugoslovanska vojaška misija pri zavezniškem glavnem stanu v Nemčiji je večeraj protestirala, ker se še ni pričelo čiščenje med 25.000 jugoslovanskimi ujetniki, ki so sedaj na ameriškem zasedbenem področju in med katerimi je veliko številno kolaboracionistov.

Španska protifašistična mladina maršalu Titu

Beograd, 8. Tanjug. — Španska antifašistična mladina, ki živi v departamentu Aragne, je poslala maršalu Titu brošuro, v kateri pravi med drugim:

«Obetamo, da bomo nadaljevali borbo proti Francu in njegovi fa-

langi, sledoč vzgledu Jugoslovaje in drugih narodov, da ne bomo pozabili častnega in slavnega primera, ki so nam ga dali množni naši mrtvi junaki v boju za republikansko, svobodno in napredno Španijo, ki bo vodila svoj narod po poti mira in mednarodnega sodelovanja, ki ga bo vodila k visokim idealom, do katerih imamo pravico po desetih letih hudega terorja proti mednarodnemu fašizmu».

Priložna vojaška svobodno jugoslovanske narode in zlasti njihovo mladino, s katero želimo tudi mi, protifašistična mladina, vzpostaviti najtežnjeje bratske stike za blagor obeh narodov».

Pred krizo v italijanski vladi?

Rim, 8. februarja VZN. — Na včerajšnjem kongresu akcijske stranke so sklenili podati ostavko na svoje mandate v vladi ministri Losua, La Malta in Lombardi. Iz razloga, ker se jim zdi, da vlada na tem kongresu znatna zmeda idej in tendenc.

KRATKE VESTI

LONDON. Po večmesečnem lakanju je berlinska policija našla del otrok, ki so jih odvlekli Nemci iz češke vasi Lidice. 13 od teh otrok, v starosti od 4 do 13 let, so našli v nekem otroškem zavetišču.

KOPENHAGEN. Ob priliki eksplozije nemškega streliva v bližini Esbjerga je bilo ubitih 13 nemških vojakov in 1 danski civilist. Do eksplozije je prišlo ko so pripravljali uničenje tega streliva. Danski civilisti, ki so bili pri tem zaposleni, so se v znak protesta odločili stopiti v stavko. Očitajo, da Nemci pri ravnanju s strelivom niso bili dovolj previdni.

NEAPELJ. Oborožena tolpa je skušala s strojnimi napadati skladišče zdravil, ki je last UNRRA-je.

ALI SMO SE MOTILI?

Vojni zločinec Srečko Baraga obsojen na smrt

Prinajmanje celotno poročilo, objavljeno v Slovenskem poročevalcu o poteku razprave in obsojnih vojnega zločince prof. Srečka Barage:

Ljubljana, 7. januarja

Pred okrajnim ljudskim sodiščem, ki mu je predsedoval tu. sodnik Josko Baričević, je bila dopolnilna razprava proti pobeglemu vojnomu zločincu, nekdanjemu srednjeevropskemu profesorju Srečku Baragi, ki je sedaj v Trstu svetovalci pri anglo-ameriški upravi za slovensko kolonizacijo, pa tudi ravnatelj slovenske gimnazije v Trstu in asistent za šolestvo zaveznikovega štastnika v pasu A.

Delala, ki je bil v tistem času hkrati s Barago na istem zavodu, je bil sam prič in točno zaslišan. Baraga je po izjavi zaslišan pri sedelovalcih sestavi seznam osvobodilnemu gibanju naklonjenih profesorjev, ki so jih potem odgnali v internacijo. Desifrirane sezname je pokazalo, da je bilo pod njegovim vodstvom v tistem zavodu približno 20 profesorjev, ki so bili naklonjeni osvobodilnemu gibanju, kar je bilo v tistem času velika stvar.

Dovolj jasen argument

Prinajmanje celotno poročilo, objavljeno v Slovenskem poročevalcu o poteku razprave in obsojnih vojnega zločince prof. Srečka Barage:

Ljubljana, 7. januarja

Prinajmanje celotno poročilo, objavljeno v Slovenskem poročevalcu o poteku razprave in obsojnih vojnega zločince prof. Srečka Barage:

Prinajmanje celotno poročilo, objavljeno v Slovenskem poročevalcu o poteku razprave in obsojnih vojnega zločince prof. Srečka Barage:

OD TRIGLAVA DO JADRANA

Otvoritev delavskega doma v Posojani

Te dni je bil otvoren v Posojani delavski dom. Ob tej priliki so priložili v Posojani delavci iz raznih krajev pokrajine. V imenu Glavnega odbora Enotnih sindikatov Juljske krajine je govoril tu. Ivan Bukovec-Vojmir, ki je omenil politično delo posojanskega delavskega doma. V svojem govoru je poudaril pomen delavskega doma, ki omogoča nemoten razvoj delavskih organizacij in splošno kulturno-socialno napredko ljudstva. Tega ljudstva v coni A, nima. Zato se bori s vsemi silami, da bi doseglo svoje pravice in delovne pogoje.

Čežarji iz Vipavske so zbravovali

V nedeljo 8. t. m. so se v Ajdovščini zbrali čežarji iz Vipavske. Načrtujejo delovno akcijo, ki bo omogočila delovni pogoje, ki jih potrebujejo. Ob tej priliki so govorili predstavniki delavskih organizacij in splošno kulturno-socialno napredko ljudstva. Tega ljudstva v coni A, nima.

Obiščite v galeriji „Trieste“

Viale XX. Settembre št. 16 v Trstu, umetniško razstavo v prid partizanskih vdov in strot

Čežarji iz Vipavske so zbravovali

V nedeljo 8. t. m. so se v Ajdovščini zbrali čežarji iz Vipavske. Načrtujejo delovno akcijo, ki bo omogočila delovni pogoje, ki jih potrebujejo.

Sindikati protestirajo

Mestni odbor Enotnih sindikatov je poslal ZVU sledenjo prošnjo: Protestiramo proti meram, ki jih je podvela ZVU in ki so nanajmo na bistveno spremembo v svet s Dopisnico blagajni in s povečanjem davkov za obvezno socialno zavarovanje. Te mere so povzročile, in povzročijo tudi prihodnje, da bodo delavci izgubili vsa svoja socialna in zdravstvena varovanja.

Obisk rudarjev iz Raše v Ilirski Bistrici

V nedeljo 3. t. m. so se pripeljali rudarji iz Raše v Ilirsko Bistrico. Obiskovali so rudnike in se seznanili z delnimi pogoji. V nedeljo 3. t. m. so se pripeljali rudarji iz Raše v Ilirsko Bistrico.

Gropada

V ponedeljek 4. t. m. smo Gropadki zbrali četnikarje. Načrtujejo delovno akcijo, ki bo omogočila delovni pogoje, ki jih potrebujejo.

Sentpeter na Krasi

Mestni NOO v St. Petru na Krasi je razpisal svojo območje na deset let, medtem ko je doslej obsegal le štiri. Izvoljen je bil nov odbor, ki bo skrbel za delovne pogoje in socialno varstvo.

Dar Zvezl primorskih partizanov

Zvezl primorskih partizanov je prejela sledenjo pismo: Dragi tovariši! V odgovor na vaš poziv pošiljamo tržaške delavce in druge, v svesti si vašega velikega doprina, ki ste ga dali v vsaj v podporovalnostjo za stvar osvobodilnega boja, rade volje in s sodelovanjem svoj doprina, ki ga smatramo mi, delavci za častni doprinos, ki ga vam dolgujemo.

Dutovlje

Dutovljani so praznovali dan Sv. Blaža, tako, kakor že dolgo ne. Da bi ohranili staro navado so dutovljski mladeniči korekali do dutovljenskega doma. V kateri so našli neznanca, ki jih je prisilil, da so vsi prisiljeni na delo v rudnikih.

Primorsko ljudstvo pričakuje

Enaka pravica za vse

Glavni odbor Zveze antifašistične mladine Juljske krajine se je za pred več kot enim mesecem obrnil na »Welfare 55, avca kar tudi na AIS s prošnjo, da mu odstopijo dvoranu za prvi kongres antifašistične mladine Juljske krajine. Tudi polkovnik Bowman je obljubil tovarišču Lj. Čeršani, da se bo za zadevo zveloval.

Prinajmanje celotno poročilo, objavljeno v Slovenskem poročevalcu o poteku razprave in obsojnih vojnega zločince prof. Srečka Barage:

Sestanek železničarjev

Značilen odbor železničarskih Enotnih sindikatov napoveduje sestanek za 10. t. m. ob 10 uri v via Conti 11. Dnevni red: priprave na Pokrajinski kongres Enotnih sindikatov. Vabljeni vsi železničarji.

Sestanek železničarjev

Značilen odbor železničarskih Enotnih sindikatov napoveduje sestanek za 10. t. m. ob 10 uri v via Conti 11. Dnevni red: priprave na Pokrajinski kongres Enotnih sindikatov.

Volitve rajonskih odborov

V nedeljo jutraj ob 9 uri bodo volitve rajonskih odborov. V Baranovcih bodo izvoljeni odborci petih sektorjev za prvi rajon.

Volitve rajonskih odborov

V nedeljo jutraj ob 9 uri bodo volitve rajonskih odborov. V Baranovcih bodo izvoljeni odborci petih sektorjev za prvi rajon.

Primorsko ljudstvo pričakuje

TRST

Slov. narodno gledališče za Trst in Primorje bo priredilo v proslavo obletnice smrti našega največjega pesnika Franceta Prešerna jutri 10. t. m. ob 10.30 akademijo v gledališču Nazionale.

TRST

Slov. narodno gledališče za Trst in Primorje bo priredilo v proslavo obletnice smrti našega največjega pesnika Franceta Prešerna jutri 10. t. m. ob 10.30 akademijo v gledališču Nazionale.

Seja roditeljskega sveta preložen

Seja roditeljskega sveta srednjeevropskega, ki bi se morala vršiti v nedeljo 10. t. m. v prostorih Prosvetnega krožka v Škerliji, je preložena zaradi Preserove proslave, ki se bo vršila ob tem času v omenjenih prostorih.

Seja roditeljskega sveta preložen

Seja roditeljskega sveta srednjeevropskega, ki bi se morala vršiti v nedeljo 10. t. m. v prostorih Prosvetnega krožka v Škerliji, je preložena zaradi Preserove proslave, ki se bo vršila ob tem času v omenjenih prostorih.

Prešernova slika

Ob priliki proslave smrti slovenskega pesnika Fr. Prešerna je izšla njegova slika, delo akademskega slikarja B. Jaka. Dobila jo je Šerlijski narodni muzej. Slika je bila opraznjena v sliki, na kar opazujemo predvsem razna društva in krožke.

Prešernova slika

Ob priliki proslave smrti slovenskega pesnika Fr. Prešerna je izšla njegova slika, delo akademskega slikarja B. Jaka. Dobila jo je Šerlijski narodni muzej. Slika je bila opraznjena v sliki, na kar opazujemo predvsem razna društva in krožke.

Pogreb garibaldinca

Zveza primorskih partizanov javlja, da bo v nedeljo 10. t. m. ob 9.30 pogreb garibaldinca Bonito Gastone, bivšega borca brigade Garibaldi Trieste. Odhod izpred mrtvaške kapele v ulici Pleš.

Pogreb garibaldinca

Zveza primorskih partizanov javlja, da bo v nedeljo 10. t. m. ob 9.30 pogreb garibaldinca Bonito Gastone, bivšega borca brigade Garibaldi Trieste. Odhod izpred mrtvaške kapele v ulici Pleš.

Prešernova slika

Ob priliki proslave smrti slovenskega pesnika Fr. Prešerna je izšla njegova slika, delo akademskega slikarja B. Jaka. Dobila jo je Šerlijski narodni muzej. Slika je bila opraznjena v sliki, na kar opazujemo predvsem razna društva in krožke.

Prešernova slika

Ob priliki proslave smrti slovenskega pesnika Fr. Prešerna je izšla njegova slika, delo akademskega slikarja B. Jaka. Dobila jo je Šerlijski narodni muzej. Slika je bila opraznjena v sliki, na kar opazujemo predvsem razna društva in krožke.

UNRRA dobavlja

Te dni so pripadle v triaško pristanišče sledenja ladja, natovorjena s blagom, katero dobavlja UNRRA za Jugoslavijo.

UNRRA dobavlja

Te dni so pripadle v triaško pristanišče sledenja ladja, natovorjena s blagom, katero dobavlja UNRRA za Jugoslavijo.

ZAHVALA Vsem, ki ste spremljali našo predrago ženo, mammo KAVČIČ IVANO rojeno ZONTA na njeni zadnji poti in počastili njen spomin izrekamo iskreno zahvalo. Idrija, 8. 11. 1946. Zaljubljeni mož ALOJZ, sin CIRIL in ostalo sorodstvo.

Prosvetno društvo „VIŠAVA“ Konkonek, vabi dne 10. februarja 1946 na kulturno prireditev. Na sporedu vesela igra „TRIJER SNUBICI“ deklaracije, pevske točke, gostujoče pevsko društvo sv. Ivana, po predstavi PLES.

VINSKI KIS vam nudil KISARNA PLESNIČAR zloga v TRSTU, via Rismondo 4 - Telef. 8916 NAJNIZJE CENE! NAJNIZJE CENE!